DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)
• 26. september 1996 *

I sag C-79/95,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Blanca Rodriguez Galindo, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-Centret, Kirchberg,

sagsøger,

mod

Kongeriget Spanien ved Director General de Coordinación Jurídica e Institucional Comunitaria Alberto José Navarro González og Abogado del Estado del Servicio Jurídico del Estado Gloria Calvo Diaz, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg på Den Spanske Ambassade, 4-6, boulevard E. Servais,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det fastslås, at Kongeriget Spanien har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til følgende direktiver, idet det ikke har vedtaget de nødvendige love og administrative bestemmelser for at efterkomme dem:

— Rådets direktiv 89/391/EØF af 12. juni 1989 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet (EFT L 183, s. 1)

* Processprog: spansk.

— Rådets direktiv 89/654/EØF af 30. november 1989 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdsstedet (EFT L 393, s. 1)

— Rådets direktiv 89/655/EØF af 30. november 1989 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes brug af arbejdsudstyr under arbejdet (EFT L 393, s. 13)

— Rådets direktiv 89/656/EØF af 30. november 1989 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes brug af personlige værnemidler under arbejdet (EFT L 393, s. 18)

— Rådets direktiv 90/269/EØF af 29. maj 1990 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med manuel håndtering af byrder, som kan medføre risiko for især ryg- og lændeskader hos arbejdstagerne (EFT L 156, s. 9)

— Rådets direktiv 90/270/EØF af 29. maj 1990 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejde ved skærmterminaler (EFT L 156, s. 14)

— Rådets direktiv 90/394/EØF af 28. juni 1990 om beskyttelse af arbejdstagerne mod risici for under arbejdet af være udsat for kræftfremkaldende stoffer (EFT L 196, s. 1),

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C. N. Kakouris, og dommerne G. F. Mancini, P. J. G. Kapteyn, J. L. Murray (refererende dommer) og H. Ragnemalm,

generaladvokat: A. La Pergola
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 20. juni 1996,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning registreret på Domstolens Justitskontor den 16. marts 1995 har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i henhold til EF-traktatens artikel 169 anlagt sag med påstand om, at det fastslås, at Kongeriget Spanien har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til følgende direktiver, idet det ikke har vedtaget de nødvendige love og administrative bestemmelser for at efterkomme dem:

— Rådets direktiv 89/391/EØF af 12. juni 1989 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet (EFT L 183, s. 1)

— Rådets direktiv 89/654/EØF af 30. november 1989 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdsstedet (EFT L 393, s. 1)

— Rådets direktiv 89/655/EØF af 30. november 1989 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes brug af arbejdsudstyr under arbejdet (EFT L 393, s. 13)

— Rådets direktiv 89/656/EØF af 30. november 1989 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes brug af personlige værnemidler under arbejdet (EFT L 393, s. 18)

— Rådets direktiv 90/269/EØF af 29. maj 1990 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med manuel håndtering af byrder, som kan medføre risiko for især ryg- og lændeskader hos arbejdstagerne (EFT L 156, s. 9)

— Rådets direktiv 90/270/EØF af 29. maj 1990 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejde ved skærmterminaler (EFT L 156, s. 14)

— Rådets direktiv 90/394/EØF af 28. juni 1990 om beskyttelse af arbejdstagerne mod risici for under arbejdet af være udsat for kræftfremkaldende stoffer (EFT L 196, s. 1).

2 Kommissionen har indledningsvis anført, at direktiver i medfør af EF-traktatens artikel 189, stk. 3, med hensyn til det tilsigtede mål er bindende for enhver medlemsstat, de rettes til, men overlader det til de nationale myndigheder at bestemme form og midler for gennemførelsen.

3 Kommissionen har dernæst fremhævet, at det fremgår af samme traktats artikel 5, at medlemsstaterne skal træffe alle almindelige og særlige foranstaltninger, som er egnede til at sikre opfyldelsen af de forpligtelser, som følger af traktaten, eller af retsakter foretaget af Fællesskabets institutioner.

4 Denne forpligtelse, som følger af traktaten, fremgår i øvrigt også udtrykkeligt af artikel 18, stk. 1, i direktiv 89/391, artikel 10, stk. 1, i direktiv 89/654, 89/655 og 89/656, artikel 9, stk. 1, i direktiv 90/269, artikel 11, stk. 1, i direktiv 90/270 og artikel 19, stk. 1, i direktiv 90/394, som foreskriver, at medlemsstaterne skal sætte de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme direktiverne senest den 31. december 1992, og straks skal underrette Kommissionen derom.

5 Kongeriget Spanien har ikke bestridt det påståede traktatbrud, men har anført, at regeringen har fremsat et lovforslag til gennemførelse ikke blot af direktiv 89/391, men også andre direktiver, herunder Rådets direktiv 92/85/EØF af 19. oktober 1992 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af sikkerheden og sundheden under arbejdet for arbejdstagere som er gravide, som lige har født, eller som ammer (EFT L 348, s. 1), Rådets direktiv 94/33/EF af 22. juni 1994 om beskyttelse af unge på arbejdspladsen (EFT L 216, s. 12) og Rådets direktiv 91/383/EØF af 25. juni 1991 om supplering af foranstaltningerne til forbedring af sikkerheden og sundheden på arbejdsstedet for arbejdstagere, der har et tidsbegrænset ansættelsesforhold eller et vikaransættelsesforhold (EFT L 206, s. 19). Lovforslaget er blevet offentliggjort i *Boletín Oficial de las Cortes Generales* af 12. januar 1995 under overskriften »Proyecto de Ley de Prevención de Riesgos Laborales«.

6 Kongeriget Spanien har anført, at når denne lov om gennemførelse af direktiv 89/391 i national ret er blevet vedtaget, vil direktiv 89/654, 89/655, 89/656, 90/269, 90/270 og 90/394 blive gennemført ved kongeligt dekret, med forbehold for de bestemmelser, som allerede er i kraft.

7 Ved skrivelse af 16. november 1995 har Kongeriget Spanien tilsendt Domstolen en kopi af lov nr. 31/95 af 8. november 1995 om forebyggelse af arbejdsbetingede risici. Ved denne lov, som blev bekendtgjort i *Boletín Oficial del Estado* nr. 269 af 10. november 1995 og trådte i kraft den følgende dag blev direktiv 89/391 gennemført.

8 Ved skrivelse af 15. februar 1996 har Kommissionen frafaldet den del af sin påstand, som angår direktiv 89/391.

9 Den har imidlertid fastholdt klagepunkterne om manglende gennemførelse inden for den fastsatte frist af direktiv 89/654, 89/655, 89/656, 90/269, 90/270 og 90/394, og har nedlagt påstand om, at Kongeriget Spanien tilpligtes at betale sagens omkostninger.

10 Heraf fremgår, at Kongeriget Spanien har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 10, stk. 1, i direktiv 89/654, 89/655 og 89/656, artikel 9, stk. 1, i direktiv 90/269, artikel 11, stk. 1, i direktiv 90/270 og artikel 19, stk. 1, i direktiv 90/394, idet det ikke inden for den fastsatte frist har vedtaget de nødvendige love og administrative bestemmelser for at efterkomme direktiverne.

Sagens omkostninger

11 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger. Da Kongeriget Spanien har tabt sagen, pålægges det dette at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

1) Kongeriget Spanien har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 10, stk. 1, i Rådets direktiv 89/654/EØF af 30. november 1989 om minimumsfor-

skrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdsstedet, artikel 10, stk. 1, i Rådets direktiv 89/655/EØF af 30. november 1989 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes brug af arbejdsudstyr under arbejdet, artikel 10, stk. 1, i Rådets direktiv 89/656/EØF af 30. november 1989 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes brug af personlige værnemidler under arbejdet, artikel 9, stk. 1, i Rådets direktiv 90/269/EØF af 29. maj 1990 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med manuel håndtering af byrder, som kan medføre risiko for især ryg- og lændeskader hos arbejdstagerne, artikel 11, stk. 1, i Rådets direktiv 90/270/EØF af 29. maj 1990 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejde ved skærmterminaler, og artikel 19, stk. 1, i Rådets direktiv 90/394/EØF af 28. juni 1990 om beskyttelse af arbejdstagerne mod risici for under arbejdet af være udsat for kræftfremkaldende stoffer, idet det ikke inden for den fastsatte frist har vedtaget de nødvendige love og administrative bestemmelser for at efterkomme direktiverne.

2) Kongeriget Spanien betaler sagens omkostninger.

Kakouris Mancini Kapteyn

Murray Ragnemalm

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 26. september 1996.

R. Grass C. N. Kakouris

Justitssekretær Formand for Sjette Afdeling